

Wróg u bram. Analiza dyskursu medialnego w portalu wPolityce.pl (18 sierpnia – 6 września 2021) na temat obozowiska uchodźców w Usnarzu

JACEK WEZGRAJ

ORCID 0000-0001-5497-6947

Politechnika Koszalińska, Wydział Humanistyczny

e-mail: jacek.wezgraj@tu.koszalin.pl

Słowa kluczowe: uchodźcy, Usnarz, wPolityce, Łukaszenka, dyskurs medialny

Abstrakt

Celem artykułu była analiza dyskursu medialnego w portalu wPolityce.pl, związanego z kryzysem uchodźczym na granicy polsko-białoruskiej (lato – jesień 2021). Zastosowano indukcyjną analizę tematyczną zebranego materiału, wyodrębniając osiem zasadniczych wątków tematycznych, a następnie przestudiowano wypowiedzi pojawiające się w mediach. W jej toku wysunięto wnioski, że sytuacja w pobliżu polsko-białoruskiej granicy to przejaw wojny hybrydowej przeciwko Polsce. Po stronie atakujących znajduje się nie tylko reżim Aleksandra Łukaszenki, lecz również osoby, partie polityczne oraz organizacje mające krytyczne nastawienie do rządów Zjednoczonej Prawicy. W celach politycznych, ze względu na niechęć do rządzących, wpisują się w „scenariusz” przygotowany przez białoruskiego dyktatora i bezpośrednio lub pośrednio szkodzą w ten sposób polskiemu państwu. Dokonano również próby interpretacji postaw obiorców oraz emocji, jakie mogą wywoływać w nich tego typu teksty. Zastosowana retoryka może z jednej strony budzić niechęć i złość wobec partii mających mniejszość w parlamencie, z drugiej zaś przekonanie o bezwzględnej słuszności postępowania rządu i wspierających go osób, instytucji, środowisk. W odniesieniu do osób koczujących na granicy u odbiorców portalu pojawiać się mogą: strach, poczucie zagrożenia oraz przekonanie, że władze Białorusi chcą narzucić Polakom coś nieakceptowalnego, sprowadzając na nich tym samym zagrożenie. U czytelników portalu może pojawić się również brak zaufania i niechęć do mediów niesprzyjających rządowi, przedstawianych jako niewiarygodne czy podające fałszywe lub niesprawdzone informacje. Z kolei rząd oraz partie wchodzące w skład Zjednoczonej Prawicy są prezentowane jako stojące na straży polskiego interesu i bezpieczeństwa państwa. Zidentyfikowano w związku z tym elementy dyskursu nacjonalistycznego.

Enemy at the gates. Analysis of media discourse on the wPolityce.pl portal (August 18 – September 6, 2021) regarding the refugee camp in Usnarz

Keywords: refugees, Usnarz, wPolityce, Lukashenko, media discourse

Abstract

The aim of the article was to analyze the media discourse of the portal wPolityce.pl concerning the refugee crisis on the Polish-Belarusian border in summer and autumn of 2021. An inductive thematic analysis of the collected material was used, distinguishing eight thematic threads,

and then analyzing the media discourse. In its course, it was concluded that the situation near the Polish-Belarusian border is a manifestation of a hybrid war against Poland. On the side of the Republic of Poland's attackers there is not only the regime of Alexander Lukashenka, but also people, political parties and organizations having critical attitude to the United Right's rule. For political purposes, due to the aversion to the rulers of Poland, they are to fit into the scenario of the Belarusian dictator and directly and indirectly harm the Polish state. An attempt was also made to interpret what emotions and attitudes the published texts may evoke in the recipients. The rhetoric used may arouse aversion and anger towards parties with a minority in parliament, and on the other hand, a belief that the government's actions and its supporters are absolutely right. With regard to people camping on the border, the recipients of the portal may feel fear, a sense of threat and the belief that the Belarusian authorities want to impose something unacceptable on Poland and thus create a threat. The readers of the portal may also notice lack of trust and aversion to media that is unfavorable to the government, presented as unreliable or providing false or unverified information. In turn, the government and the parties forming the United Right are presented as guardians of the Polish interest and national safety. Therefore, elements of the nationalist discourse were identified.

Wprowadzenie

Pojawienie się grupy uchodźców na granicy polsko-białoruskiej w pobliżu wsi Usnarz Górny spotkało się z zainteresowaniem opinii publicznej, stało się przedmiotem zainteresowania władz publicznych oraz wywołało polityczne spory. Przez trzy tygodnie relacje, w których przedstawiano przebieg sytuacji, regularnie pojawiały się w mediach zarówno ogólnopolskich, jak i lokalnych. Ich ton, podkreślanie rangi wydarzeń, sugerowanie trybu postępowania oraz ocena działań podejmowanych, różniły się. Brak zgodności był wynikiem polityki przyjętej przez dane medium w związku z rządami sprawowanymi przez Zjednoczoną Prawicę oraz postawy prezentowanej wobec ugrupowań tworzących parlamentarną opozycję. Tym samym ton przekazu medialnego odnoszącego się do tego tematu można uznać za zróżnicowany.

W niniejszym artykule podjęto próbę analizy dyskursu tworzonego przez portal wPolityce.pl, będący jednym z mediów wyrażających się pozytywnie o rządach Prawa i Sprawiedliwości oraz jego koalicjantach, natomiast krytycznie odnoszący się do partii tworzących siły opozycyjne. W tym celu przeprowadzono w sposób indukcyjny analizę tematyczną, miało to służyć wyodrębnieniu najczęściej podejmowanych tematów, a następnie dokonano krytycznej analizy dyskursu. Portal ten wybrano ze względu na to, że plasuje się w czołówce serwisów informacyjno-publicystycznych o profilu konserwatywnym, postrzegany jest również jako jeden z najbardziej opiniotwórczych środków przekazu. Może zatem stanowić miarodajny przykład prezentowania kryzysu na granicy przez tak zdefiniowane media.

wPolityce.pl to witryna internetowa uruchomiona 17 czerwca 2010 roku, jego pierwszym redaktorem naczelnym był Michał Karnowski (Karnowski, 2010). W 2013 roku funkcję tę objął Marek Pyza (*Marek Pyza redaktorem...*, 2013), zaś w październiku 2014 roku została nim Marzena Nikiel, piastująca to stanowisko do chwili obecnej (*Zmiana w portalu...*, 2014). Jego właścicielem jest Fratria sp. z o.o. z siedzibą w Gdyni. Ta grupa medialna wydaje także – tygodnik *Sieci*, miesięcznik

Gazeta Bankowa oraz uruchomiła portale: wGospodarce.pl, wsieciprawdy.pl (będący stroną internetową tygodnika *Sieci*), ABCtygodnik.pl, GazetaBankowa.pl, wPolsce.pl, wSiecihistorii.pl oraz Sieć Przyjaciół.

Portal aktualizowany jest kilkadziesiąt razy dziennie, pojawiają się na nim zarówno treści mające charakter krótkich informacji, jak i publicystyka, wywiady oraz analizy. Publikowane teksty podzielone są na następujące kategorie: polityka, świat, Smoleńsk, media, społeczeństwo, gospodarka, sport, historia, kultura, Kościół, w sieci finansów oraz zdrowie. Artykuły oraz materiały wideo publikowane w poszczególnych kategoriach opatrzone są dodatkowo takimi określeniami jak np.: „komentarze”, „zmiana frontu”, „szokująca transakcja”, „rolnictwo” czy „sądownictwo”.

W słowie wstępnym pierwszy redaktor naczelny charakteryzował wPolityce.pl m.in. jako miejsce „szanujące religię i tradycję” oraz „pamiętające o polskich obowiązkach wobec państwa, narodu i społeczeństwa” (Karnowski, 2010). Wydawca Fratria sp. z o.o. w swoim portfolio określa go jako „najpopularniejszy portal konserwatywny” (*wPolityce.pl...*, 2015).

Według raportu Instytutu Monitorowania Mediów, wPolityce.pl jest jednym z dziesięciu najbardziej opiniotwórczych portali w Polsce, osiągnęło w lipcu 2021 roku 608 cytowań, wyprzedzając należący do Agory SA gazeta.pl (Instytut Monitorowania Mediów, 2021). W styczniu 2019 roku zajmował czwarte miejsce w zestawieniu czołowych serwisów informacyjno-publicystycznych o profilu konserwatywnym (przygotowany przez wirtualnemedi.pl na podstawie danych z badania Gemius/PBI). Odwiedzało go wtedy miesięcznie blisko 1,5 mln unikalnych użytkowników (5,10% wszystkich użytkowników internetu w Polsce). wPolityce.pl był zdecydowanym liderem jeżeli chodzi o czas poświęcany przez odbiorców na zapoznanie się z publikowanymi treściami. Średnio użytkownicy korzystali z niego przez 32 minuty i 28 sekund (*Serwisy prawicowe...*, 2019).

Wyniki badań przeprowadzonych przez Michała Wenzla wskazują, że wPolityce.pl jest jednym z ważniejszych źródeł informacji dla osób deklarujących głosowanie w wyborach na Prawo i Sprawiedliwość – 22% z nich podawało, że korzysta z portalu należącego do Fratрии przynajmniej raz w tygodniu (Wenzel, 2018, s. 66).

Wskazane powyżej dane pozwalają na sformułowanie wniosku, że portal wPolityce.pl jest znaczącym i opiniotwórczym medium o charakterze konserwatywnym. Sposób prezentowania treści w nim wart jest zatem analizy, co zresztą robili już wcześniej w artykułach naukowych m.in. Rafał Leśniczak (Komunikowanie polityczne Franciszka na temat wartości nienegocjowalnych. Analiza orędzi papieskich na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy (2014–2018) oraz ich zmediatyzowany przekaz na portalu wPolityce.pl), Rafał Cekiera (Papież Franciszek – swój czy obcy? Analiza treści forum portalu wPolityce.pl) czy Przemysław Szczygieł (Dyskurs i mowa nienawiści na tle etnicznym. Wybrane wizerunki uchodźców na przykładzie portalu wPolityce.pl). Ten ostatni badacz analizował dyskurs dotyczący uchodźców obecny w portalu wPolityce.pl od końca października 2015 roku do połowy lutego 2016 roku, a zatem w czasie, gdy do państw członkowskich Unii Europejskiej trafiła największa fala migracyjna od chwili zakończenia II wojny światowej (Marczuk, 2017, s. 111). Szczygieł (2017, s. 188) w swoim opracowaniu dowodzi, że „analizowany dyskurs portalu wPolityce.pl prezentuje uchodźców w stereotypowy sposób, wyraźnie negatywnie wartościujący ich obecność na terenie Polski. Jest formą mowy nienawiści”.

Kontekst polityczny

9 sierpnia 2020 roku na Białorusi przeprowadzono wybory prezydenckie. Według oficjalnych rezultatów 80% głosujących poparło urzędującego prezydenta Aleksandra Łukaszenkę, zaś liderka demokratycznej opozycji uzyskała niespełna 7% głosów. Bezpośrednio po zakończeniu głosowania organizowano liczne protesty, a 11 sierpnia ogłoszono strajk ogólnokrajowy. Wiece i wystąpienia, na których domagano się ustąpienia Łukaszenki oraz przeprowadzenia demokratycznych wyborów, były brutalnie rozpędzane przez białoruskie siły bezpieczeństwa. Ten stan utrzymywał się do 23 sierpnia. 9 sierpnia Polska i Litwa potępiły brutalność z jaką traktowały protestujących formacje podległe prezydentowi Białorusi. W podobnym tonie wyrażali się przedstawiciele ONZ oraz Unii Europejskiej (Makhanets, 2020).

Wydarzenia na granicy polsko-białoruskiej latem i jesienią 2021 roku

27 lipca 2021 roku na portalu okoPress, pojawił się artykuł Nikty Grekowicza, w którym autor informował o wspieraniu przez Aleksandra Łukaszenkę, prezydenta Białorusi, migracji z krajów Bliskiego Wschodu na Liwę i do Polski. W tekście tym pojawiła się także sugestia, że nagły wzrost liczby osób przekraczających polską granicę jest elementem politycznego nacisku (Grekowicz, 2021).

W internetowym wydaniu białostockiego oddziału *Gazety Wyborczej* (2021) z 9 sierpnia podano, że od 6 sierpnia Podlaski Oddział Straży Granicznej zatrzymał 349 osób przekraczających granicę bez zezwolenia. Z kolei 19 sierpnia Polska Agencja Prasowa doniosła, że od 11 dni (czyli od 8 sierpnia) w Usnarzu Górnym, na granicy polsko-białoruskiej koczuje grupa 32 obywateli Afganistanu – „Nie mogą wejść do Polski ani cofnąć się na Białoruś”. W pobliżu obozu stacjonowała Straż Graniczna, uniemożliwiając zbliżanie się do koczowiska (Buraczewski, 2021).

18 sierpnia na facebookowym profilu Fundacji Ocalenie, wspierającej migrantów i migrantki, zamieszczono post o przetrzymywaniu na granicy grupy ok. 50 osób – „mężczyzn, kobiet i dzieci (...) przez polską straż graniczną pod naszą wschodnią granicą” (*Ważne...*, 2021). Kolejnego dnia Fundacja informowała, że

są tam 32 osoby, wszystkie uciekły z Afganistanu. Są wśród nich kobiety, w tym 15-letnia dziewczynka, oraz osoby chore. Od 24 godzin uchodźcy nic nie jedli ani nie pili. Na granicy są przetrzymywani już od 11 dni, a w podróży są od 25. Jedna z rodzin, uciekając, zabrała ze sobą także kota (...) Uchodźcy i uchodźczynie twierdzą, że przekazywali funkcjonariuszom polskiej Straży Granicznej informacje po angielsku, że chcą ubiegać się w Polsce o ochronę międzynarodową. W odpowiedzi usłyszeli, że mają wracać do siebie (*Pilne...*, 2021).

20 sierpnia na portalu TVN24.pl zamieszczono relację, że na miejscu pojawili się prawnicy, którzy zgłosili się jako pełnomocnicy osób obozujących. Przez megafony wygłosili oni wnioski o objęcie migrantów ochroną międzynarodową. Miały one zostać przez Straż Graniczną zignorowane (*Usnarz Górny...*, 2021).

22 sierpnia Fundacja Ocalenie zaczęła podawać informacje o zmieniającej się liczbie uchodźców w obozowisku oraz o utrudnianiu przez Straż Graniczną kontaktu z koczującymi (*Na głóśniku...*, 2021). Kolejnego dnia w relacji alarmowano, że stan zdrowia koczujących pogarsza się, zaś polskie służby uniemożliwiają dostarczenie pomocy lekarskiej (*Usnarz Górny – aktualne informacje...*, 2021).

25 sierpnia Europejski Trybunał Praw Człowieka zadecydował, że władze Polski oraz Litwy powinny dostarczyć migrantom jedzenie, wodę, ubrania, odpowiednią opiekę medyczną i jeżeli to możliwe tymczasowe schronienie (European Court of Human Rights, 2021).

2 września 2021 roku Prezydent RP Andrzej Duda podjął decyzję o wprowadzeniu stanu wyjątkowego na obszarze części województw podlaskiego i lubelskiego. (Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, 2021). 6 września Sejm RP odrzucił wniosek o uchylene rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 września 2021 roku w sprawie wprowadzenia stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego Sejm RP (2021).

W okresie tym portal wPolityce opublikował 155 tekstów, w których przynajmniej raz pada fraza „Usnarz”. Odsnosiły się one do przygranicznego obozowiska bezpośrednio lub stanowiły kontekst dla opisywania kwestii politycznych i społecznych.

Analiza tematyczna i analiza dyskursu

Analiza tematyczna to „metoda oparta na identyfikacji, analizie i opisie wątków tematycznych, których podstawę stanowi zestaw danych zgromadzonych w ramach badań jakościowych” (Krzystek, 2018). Może być wykorzystywana zarówno jako dodatek do pracy badawczej lub też jako samodzielna metoda. Krzystek (2018), powołując się na innych badaczy, definiuje wątek tematyczny jako abstrakcyjną jednostkę „określającą i identyfikującą powtarzające się w danych zjawisko oraz jego przejawy”. Wskazuje, że zawierają one w sobie rozmaite fragmenty pojęć, wyobrażeń, które analizowane osobno mogą się okazać mało czytelne oraz trudne do zinterpretowania. Wątek tematyczny wyłania się z generalizacji oraz uogólnienia kodów powstających w procesie analizy tematycznej. Wątki pozwalają „w skondensowany sposób nakreślić jej najistotniejsze idee, myśli przewodnie” (Krzystek, 2018) pojawiające się w analizowanych treściach.

Wyróżnia się dwa podejścia do tworzenia wątków tematycznych – indukcyjne oraz dedukcyjne:

W ramach pierwszego z nich, badacz konstruuje wątki tematyczne, odnosząc się do całości analizowanego materiału. Systematyzacja określonych zjawisk dokonywana jest poprzez ich wzajemne porównywanie. Podczas interpretacji badacz powinien, w możliwie jak najwyższym stopniu, wystrzegać się oceniania materiału badawczego przez pryzmat określonych założeń teoretycznych. Podejście dedukcyjne natomiast w wysokim stopniu bazuje na stosowaniu przez badacza odniesień teoretycznych w kontekście danego obszaru tematycznego. W tym przypadku zaznacza się, iż całość zestawu danych może być poddany mniej wnikliwej analizie, jednakże i tak szczególna uwaga powinna zostać zwrócona na najbardziej istotne kwestie, wynikające z danych (Krzystek, 2018, za: Barun, Clark, 2006).

W niniejszej pracy analiza tematyczna została wykorzystana do indukcyjnego skonstruowania wątków tematycznych najczęściej występujących w analizowanym materiale, a ich treść poddano potem krytycznej analizie.

Dyskurs to pojęcie wykorzystywane w różnych naukach społecznych i tym samym trudne do zdefiniowania (Paprotna, 2019, s. 64). Na potrzeby tej pracy zostanie przyjęta definicja dyskursu sformułowana przez Małgorzatę Lisowską-Magdziarz, która „proponuje traktować go jako przekazywanie idei i oddziaływanie na odbiorców za pomocą języka, w którym ważna jest sytuacja kulturowa i społeczna dyskursu, a także cele, stan wiedzy oraz przede wszystkim kontekst komunikowania” (Paprotna, 2019, s. 65, za: Lisowska-Magdziarz, 2006). Paprotna (2019, s. 65, za: Gajda 2000) zauważa ponadto, że to media produkują i przekazują dyskursy, dlatego należy mówić o „dyskursie medialnym”. W dalszej części artykułu autorka pisze, że

Wspomniana już Małgorzata Lisowska-Magdziarz definiuje ten rodzaj dyskursu jako zespół sposobów celowego, nieprzypadkowego używania języka do komunikowania informacji, opinii, wartości, koncepcji, poglądów mediów na różne tematy. Poszerzając typologię dyskursu medialnego, w zależności od przyjętych kryteriów, możemy mówić, m.in. o dyskursie określonych mediów, dyskursie związanym z konkretną tematyką, czy dyskursie poszczególnych gatunków (Paprotna, 2019, s. 65).

Rozszerza jednak sposób rozumienia dyskursu medialnego o stanowisko Marii Wojtak, która zauważyła, że jest on „specjalnie kształtowaną wizją świata, ujmowaną w reguły komunikowania, czyli przedstawieniem faktów zgodnie z punktem widzenia, wybranym przez medialnego nadawcę” (Rzeszutko-Iwan, 2014). W pojęcie dyskursu wpisane są kategorie wiedzy i władzy, a ich funkcją jest ustanawianie i tworzenie dyskursu. Stanowią one o ładzie panującym w dyskursie, który to jest nośnikiem władzy, bowiem ustanawia pewien porządek świata (Rzeszutko-Iwan, 2014).

Zdaniem Piekota (2006, s. 79) „uzasadniony jest pogląd, że przekazy informacyjne tworzą spójny, autonomiczny dyskurs i w tym sensie trzeba jednak mówić o ich samodzielności i odrębności”. Badacz ten przywołuje rozważania Jadwigi Puzyniny na temat przesycenia wszystkich pisanych przez nas tekstów wartościowaniem, konkludując, że najczęstsza postać wartościowania obserwowana w prasie to przytaczanie lub cytowanie konkretnych wypowiedzi. Choć mogą się one jawić jako neutralne, to ich dobór i konstrukcja odzwierciedlają perspektywę autorów (Piekot, 2006).

Jest to istotne w kontekście analizowanego materiału, bowiem przytłaczająca większość wyselekcjonowanych tekstów z portalu wPolityce stanowią cytowane wprost wypowiedzi polityków, urzędników oraz ekspertów. Ich dobór jednak faworyzuje określone spojrzenie na sytuację oraz zaangażowane w nie osoby.

Analiza tematyczna materiału badawczego

Jak już wspomniano, na potrzeby niniejszego tekstu wykorzystano indukcyjne podejście do analizy tematycznej, wyodrębniając wątki dominujące w opisie kryzysu na wschodniej granicy Polski. Analizowany materiał to 155 tekstów zamieszczonych na stronie wpolityce.pl w okresie od 18 sierpnia do 6 września 2021 roku, w których pojawia się fraza „Usnarz”. Wyodrębniono w nich 391 znaczących wzmianek, które podzielono na następujące wątki tematyczne:

1. **Motywy działań ugrupowań, organizacji pozarządowych oraz osób będących w opozycji wobec obozu Zjednoczonej Prawicy** – wzmianki przypisane do tego wątku stanowią 22,5% ogółu i tworzą najobszerniejszą kategorię ze wszystkich wyodrębnionych. Zawierają się w niej przekonania co do motywów działania osób uznawanych przez portal wPolityce za opozycję.
2. **Motywy, plany i zamierzenia Aleksandra Łukaszenki** – do tego wątku zaliczono 12,27% wszystkich wzmianek. Obejmują one wszystkie antycypacje dotyczące intencjonalnych działań prezydenta Białorusi.
3. **Media opozycyjne** – ten wątek obejmuje 8,95% wzmianek i odnosi się do narracji dotyczącej kryzysu, kreowanej przez media krytyczne wobec rządzących. Wspominane jest tu Radio TOK FM, stacje telewizyjne TVN i TVN24, dziennik *Gazeta Wyborcza* oraz tygodnik *Polityka*.
4. **Działania podejmowane przez Polskę (rząd, stosowne instytucje, Polaków)** – 9,20% wzmianek zaklasyfikowano do tego wątku. Obejmują one treści dotyczące działań podejmowanych lub planowanych przez Polskę w związku z kryzysem.
5. **Działania jakie powinna podjąć Polska** – to również 9,20% wzmianek. W tym wątku znajdują się propozycje, sugestie lub żądania co do tego, jak w obliczu kryzysu powinno zachować się państwo polskie.
6. **Opozycja o uchodźcach** – 5,8% – do tego wątku włączono teksty dotyczące uchodźców, tego kim są oraz jakie działania wobec nich powinny zostać podjęte według szeroko rozumianej opozycji.
7. **Kim są uchodźcy „w oczach” obozu rządzącego i jego sojuszników** – to 5,37% wzmianek. Wątek ten obejmuje reprezentacje uchodźców opisywane przez członków rządu, parlamentarzystów należących do Zjednoczonej Prawicy oraz sympatyzujących z obozem rządzących publicystów i działaczy.
8. **Unia Europejska** – 6,9% – zawiera wzmianki o Unii Europejskiej, jej działaniach i podejściu do kryzysu.

W analizie pominięto rzadziej występujące tematy, takie jak: bezpośrednie odniesienia do stanowisk i przekonań przedstawicieli Prawa i Sprawiedliwości, przedstawiany przez portal stosunek ludności zamieszkującej Usnarz wobec wydarzeń rozgrywających się w ich sąsiedztwie czy też informacje dotyczące liczby uchodźców koczujących w obozie, publikowane w ciągu kolejnych dni trwania kryzysu. Pominięto również relacje dotyczące polityki państw ościennych.

Wypowiedzi premiera Mateusza Morawieckiego często pojawiające się w analizowanym materiale nie zostały wyodrębnione jako osobny wątek, ponieważ odnoszą się w większości do wyszczególnionych kwestii.

Charakterystyka wyodrębnionych wątków (analiza tematyczna)

Motywy działań ugrupowań, organizacji pozarządowych oraz osób przypisywanych do opozycji wobec Zjednoczonej Prawicy

Według portalu wPolityce.pl jednym z motywów kierujących działaniem osób nastawionych negatywnie lub będących w opozycji do rządów Zjednoczonej Prawicy jest wykorzystywanie kryzysu na wschodniej granicy do celów politycznych. Zarzut ten pojawia się już w pierwszych tekstach (*Opozycja rozgrywa kryzys...*, 2021) i definiowany jest jako „wewnętrzna walka polityczna” (*Co za niewiedza...*, 2021) oraz „pretekst do ataków na rząd” (*Opozycja znalazła pretekst...*, 2021). W wywiadzie Joanny Jaszczuk z 26 sierpnia (2021) były wiceminister spraw wewnętrznych i administracji Jarosław Zieliński, aktualnie poseł Prawa i Sprawiedliwości, stwierdza wprost, że celem opozycji jest „za wszelką cenę zaszkodzić rządowi Prawa i Sprawiedliwości”. Skupienie się sił opozycyjnych na walce z przeciwnikami politycznymi podkreśla również w komentarzu Marzena Nykiel (2021), redaktor naczelna portalu. Jej zdaniem „Nie ma działań Zjednoczonej Prawicy, które spotkałyby się z najmniejszą choćby akceptacją opozycji. Kwestionowane jest absolutnie wszystko, a każda sprawa mająca jakikolwiek potencjał konfliktogenny, przekuwana jest na destrukcyjną siłę do walki z rządem”.

Kolejnym motywem wyłaniającym się z analizowanych materiałów są sugestie pod adresem formacji opozycyjnych, jakoby te działały pod dyktando prezydenta Białorusi Aleksandra Łukaszenki i realizowały – w sposób świadomy lub nie – jego cele. Portal cytuje wiceministra Obrony Narodowej Marcina Ociepę, który nazywa przeciwników obozu Zjednoczonej Prawicy „pożytecznymi idiotami” (*Wiceszefowie MON i MSZ...*, 2021). Stanowisko to podziela również wiceminister Spraw Wewnętrznych i Administracji Maciej Wąsik, uczulając, że opozycja daje się reżimowi białoruskiego dyktatora wykorzystać: „W mojej ocenie polska opozycja dała się złapać na tę pułapkę, połączyła haczyk. Wszystko, co ma bić w rząd polski, jest dla nich święte. Nawet jeżeli podsuwa im to na tacy Aleksander Łukaszenko. On to widzi i wykorzystuje posłów opozycji jako pożytecznych idiotów” (*Codziennie...*, 2021). W komentarzu odredakcyjnym do wypowiedzi posła Jońskiego z Koalicji Obywatelskiej, wskazującego na odpowiedzialność Jarosława Kaczyńskiego za sytuację na granicy, pada stwierdzenie, że „ten scenariusz napisał Alaksandr Łukaszenka, a reżyserię być może Władimir Putin – a może na odwrót. A Panowie Joński i Szczerba, niestety, świadomie bądź nie, w ten scenariusz się wpisują” (*Szczerba i Joński...*, 2021).

W odniesieniu do opozycji na łamach wPolityce.pl formułowane są również sugestie, że podejmowane przez nią działania mają charakter „antypolski”, zagrażający bezpieczeństwu obywateli i obywateli (*Minister Czarnek...*, 2021). Ponadto osoby niezwiązane lub niepopierające rządu Zjednoczonej Prawicy, ze szczególnym uwzględnieniem PO oraz Lewicy, „żerują na nieszczęściu

innych ludzi” o zaprzestanie czego apeluje Wojciech Szurkiewicz, wiceminister obrony narodowej, na co dowodem ma być przekazywanie informacji o aktywności opozycyjnych polityków przez media (Wiejak, 2021).

Materiały przypisane do pierwszego wątku tematycznego mają w większości wydźwięk negatywny – postawa opozycji jest przez portal wPolityce oceniana niezwykle krytycznie, wręcz jako jednoznacznie szkodliwa dla Polski i sprzeczna z jej interesami.

Motywy, plany i zamierzenia Aleksandra Łukaszenki

Przy opisywaniu motywów działania władz Białorusi (uosabianych poprzez prezydenta Aleksandra Łukaszenkę) bardzo często na łamach portalu wPolityce.pl pojawia się twierdzenie, że są one elementem wojny hybrydowej prowadzonej przez to państwo przeciwko Polsce i szerzej Unii Europejskiej. Wojna hybrydowa nie ma w piśmiennictwie jednoznacznej definicji. Olga Wasiuta (2016, s. 65), rozważając różne sposoby jej rozumienia, konkluduje, że składają się na nią działania partyzanckie, odejście od typowych sposobów prowadzenia walki, aby zmylić przeciwnika i uzyskać nad nim przewagę. W jej trakcie wykorzystywane są najnowsze technologie, obejmuje ona również wojnę informacyjną i działania w cyberprzestrzeni.

Elementem tego typu działań ma być sama obecność uchodźców na granicy polsko-białoruskiej (*Kim są uchodźcy...*, 2021). Osoby koczujące w Usnarzu są wykorzystywane przez Aleksandra Łukaszenkę, który „ma swój plan, który jest wymierzony przeciwko Polsce”. Podkreślany jest również informacyjny charakter wojny hybrydowej – za jej element w tym przypadku uznawane są informacje o „tzw. ziemi niczyjej, podczas gdy mówimy faktycznie o terenie białoruskim” (Jaszczuk, 2021). Cel prowadzonej przez Łukaszenkę wojny hybrydowej to „wprowadzić chaos w Polsce, w Unii Europejskiej, żeby zdestabilizować sytuację, żeby wykorzystać tą trudną sytuację na Bliskim Wschodzie i zniszczyć spokój, można powiedzieć który, jest w Polsce i w Europie” (*Premier zadowolony...*, 2021). Zdaniem ambasadora Polski przy UE, Andrzeja Sadosia „Reżim Łukaszenki nie ukrywa, że jego działania wobec Unii Europejskiej mają charakter odwetowy” (*Polska podniosła...*, 2021). Innym celem, jaki może przyświecać prezydentowi Łukaszence, jest „stworzenie multikulturowego państwa” poza granicami swojego kraju (*Prezydent: Łukaszenka...*, 2021).

Kolejne zamierzenie, które przypisuje się Łukaszence, to „prowokacja”. Wiceminister spraw wewnętrznych i administracji w odniesieniu do pytań o uniemożliwienie lekarzom, prawnikom czy politykom dostępu do koczujących, stwierdza, że „Zdajemy sobie sprawę, że po drugiej stronie jest Łukaszenko, który tylko czeka, żeby doprowadzić do pewnej prowokacji, do wydarzenia, do nagłośnienia tej sytuacji” (*Imigranci...*, 2021). Zdaniem premiera Mateusza Morawieckiego reżim Łukaszenki poprzez swoje działania chce wymusić na Polsce przyjęcie nieznanej liczby „nielegalnych imigrantów” (*Premier przypomniał...*, 2021).

Podkreślany jest również brak woli współpracy ze strony władz białoruskich przejawiający się m.in. odmową przyjęcia pomocy humanitarnej wysłanej przez polski rząd (*Reżim Łukaszenki...*, 2021).

Motywy, plany i zamierzenia Aleksandra Łukaszenki przedstawiane są w analizowanym materiale w sposób budzący dezaprobatę – jest on agresorem wykorzystującym bezbronne osoby do swoich celów, ma zamiar wprowadzić chaos w ościennych państwach, a jego działaniom przyświeca chęć odwetu.

Media opozycyjne

Zdaniem wPolityce.pl media opozycyjne szerzą dezinformację m.in. w kwestii dokładnej lokalizacji obozowiska uchodźców – nieprawdziwe mają być twierdzenia, że znajdują się oni na ziemi niemieckiej (Jaszczuk, 2021). Oprócz tego sprzyjają osobom związanym z opozycją parlamentarną – wielokrotnie przywoływano sytuację, gdy ostra krytyka działań polskiego wojska sformułowana przez Władysława Frasyniuka, nie spotkała się z reakcją dziennikarza prowadzącego rozmowę (*Frasyniuk...*, 2021). Wojsko Polskie zdaniem dziennikarki portalu Anny Wiejak (2021) jest „straszliwie atakowane przez środowiska lewicowo-liberalne i związane z nimi media” co niesie ze sobą „zagrożenie dla bezpieczeństwa”. Napaści te zaś „wpisują się w propagandę i narrację Łukaszenki, czy tę narrację wręcz wprost kremlowską” (Wiejak, 2021). Ponadto postawa *Gazety Wyborczej* określana jest jako brak odpowiedzialności, wspieranie działań Aleksandra Łukaszenki oraz złamanie prawa (*Wiceszef MSZ...*, 2021). Analizowane teksty poddają w wątpliwość wiedzę dziennikarzy (*Co za niewiedza...*, 2021), ich stabilność emocjonalną (Janecki, 2021) oraz rozumienie powagi sytuacji (*Media...*, 2021). Na dodatek ich narracja może zostać z łatwością zdyskredytowana (*Stan wyjątkowy...*, 2021).

Media krytyczne wobec rządów Zjednoczonej Prawicy są przedstawiane w sposób niezwykle negatywny. Podważana jest ich kompetencja, niezależność oraz właściwa percepcja relacjonowanej sytuacji.

Działania podejmowane przez Polskę (rząd, stosowne instytucje, Polaków)

Istotną częścią wątku tematycznego związanego z działaniami podejmowanymi przez państwo polskie jest podkreślanie gotowości do niesienia przez nie pomocy humanitarnej koczującym w pobliżu Usnarza. Polski rząd „z troską obserwuje sytuację migrantów” i oficjalnie deklaruje natychmiastowe wsparcie (*Polska oferuje pomoc...*, 2021), jedynym warunkiem jest zgoda władz Białorusi na wjazd oczekującego na granicy konwoju (*Premier: Jesteśmy gotowi...*, 2021). Polska buduje również na granicy płot, który „zwiększy jej szczelność i znacznie utrudni próby nielegalnego przekraczania” (*Żołnierze...*, 2021). Jednocześnie trwają prace nad rządowym projektem ustawy stanowiącej, że „Cudzoziemiec, zatrzymany niezwłocznie po nielegalnym przekroczeniu granicy zewnętrznej UE, zarządzeniem komendanta placówki Straży Granicznej będzie zobowiązany do powrotu z terytorium RP i objęty czasowym zakazem wjazdu do Polski i państw Schengen” (*Polska przygotowała...*”, 2021). Priorytetem jest bezpieczeństwo Polek i Polaków i sądząc z wymowy analizowanych tekstów Polska je zapewnia w wystarczającym stopniu. Jest to możliwe również dzięki działaniom dyplomatycznym na forum UE (*Polska podniosła...*, 2021).

Wydzwięk artykułów zaliczonych do tego wątku tematycznego jest jednoznacznie pozytywny.

Działania jakie powinna podjąć Polska

Zasadniczym priorytetem powinno być strzeżenie granicy i zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom (*Dworczyk apeluje...*, 2021). Zdaniem władz polskich kraj jest atakowany i ich obowiązkiem jest odpowiednia reakcja. Ważny jest również wizerunek Polski na zewnątrz, zdaniem posła PiS Kazimierza Smolińskiego należy „pokazać światu, że przez Polskę nie będzie korytarza dla nielegalnej imigracji” (*Smoliński...*, 2021). Jeżeli chodzi o możliwość wpuszczenia koczujących na granicy, to w analizowanych materiałach pojawiają się sugestie, że może to dotyczyć ewentualnie kobiet i dzieci (*Gowin i Hołownia...*, 2021). Nie jest możliwe natomiast wpuszczenie wszystkich koczujących, bowiem „jeżeli przyjmimy pierwszą partię ludzi za chwilę pojawi się tam kolejny tysiąc”, co ma doprowadzić do tego, „aby Polska stała się krajem opanowanym przez uchodźców” przed czym uchronić państwo chce rząd Zjednoczonej Prawicy (*Napięta sytuacja...*, 2021).

Prezentowane rozwiązania przedstawiane są w sposób pozytywny i niepoddawane znaczącej dyskusji.

Opozycja o uchodźcach

O koczujących opozycja wypowiada się ze współczuciem i empatią. Donald Tusk stwierdza: „To są biedni ludzie, którzy szukają swojego miejsca na ziemi i nie trzeba robić takiej obrzydliwej, ponurej propagandy, wymierzonej w migrantów, bo to są ludzie, którzy potrzebują pomocy” (*Gowin...*, 2021). Z kolei europosłanka PO Janina Ochojska „uważa, że Polska powinna otworzyć granice i odrzucić zmiany w ustawodawstwie dotyczącym uchodźców” (*Opozycja rozgrywa...*, 2021). Szymon Hołownia (Polska 2050) podkreśla zaś, że „należy kierować się sercem” i że pomoc humanitarna należy się wszystkim (*Gowin i Hołownia...*, 2021). Jednocześnie politycy opozycji podkreślają konieczność ochrony granicy i umożliwienie jej przekraczania tylko w dozwolonych miejscach.

Wydźwięk sposobu przyjętego do przedstawiania stanowiska opozycji wobec koczujących na granicy, można uznać za negatywny, ze względu na formę przedstawiania tych informacji. W tytułach tekstów pojawiają się stwierdzenia o „atakach”, sugestie rozgrywek politycznych czy zarzuty o granie na emocjach (*Próba gry...*, 2021).

Kim są uchodźcy „w oczach” obozu rządzącego i jego sojuszników

W tekstach opisujących koczujących uchodźców, wielokrotnie podkreślana jest płeć znajdujących się w obozie osób oraz ich wiek. W sposób szczególny akcentuje się, że w grupie dominują młodzi mężczyźni, zaś kobiety i dzieci stanowią mniejszość. Przywoływane są wypowiedzi przedstawicieli rządu Zjednoczonej Prawicy, w których padają stwierdzenia, że „w przeważającej większości są to młodzi, dobrze ubrani ludzie, którzy nie są w swoich krajach prześladowani” (*Imigranci...*, 2021). Natomiast cytowany przez portal dziennikarz TVP Info Miłosz Kłeczek twierdzi, że „to są imigranci ekonomiczni, którzy płacili reżimowi Łukaszenki, aby ich tu ściągnął” (*Gorąco...*, 2021).

Uwaga odbiorców kierowana jest także na kwestie narodowości osób znajdujących się w Usnarzu (w kontekście kryzysu związanego z wycofaniem się wojsk amerykańskich z Afganistanu) i to, że mają one pochodzić z Iraku, nie zaś z Afganistanu (*Minister Dworczyk...*, 2021).

Wymowa treści zaliczonych do tego wątku ma raczej negatywny charakter.

Unia Europejska

Unia Europejska przedstawiana jest jako sojuszniczka rządu Zjednoczonej Prawicy, w pełni popierająca jego działania. Przywoływane wypowiedzi dotyczą powstrzymania migracji do UE trasami opanowanymi przez przemytników (*Opozycja rozgrywa...*, 2021) oraz interpretacji stanowisk KE pasujących do polityki prowadzonej przez polski rząd. Pojawia się także sugestia, że w roku 2015 UE prowadziła niewłaściwą politykę migracyjną, lecz teraz ją zmodyfikowała. Premier Morawiecki wyraża to w następujący sposób: „Dziś widzę bardzo wyraźnie, że Komisja Europejska zrozumiała, odrobiła lekcję i dzisiaj mówi językiem Polski, Republiki Czeskiej i Węgier. To my – Grupa Wyszehradzka pokazywaliśmy (...) konieczność obrony własnego terytorium” (*Premier zadowolony...*, 2021). Postępowanie KE stanowić ma również „cios dla totalnej opozycji” (*KE zadaje cios...*, 2021).

Unia Europejska przedstawiana jest przez portal wPolityce.pl, w kontekście kryzysu w Usnarzu, w pozytywny sposób – popiera politykę rządu, naprawia dawne błędy, a jej stanowiska są niezgodne z postulatami i oczekiwaniami formacji opozycyjnych.

Analiza dyskursu medialnego

Z przedstawionej wyżej analizy tematycznej oraz charakterystyki wyodrębnionych w jej trakcie wątków można wysnuć wniosek, że jedną z istotniejszych kwestii poruszanych przez portal wPolityce.pl, podczas relacjonowania kryzysu w Usnarzu, jest to, w jaki sposób odnosi się do niego opozycja. Polityczni oponenti rządu Zjednoczonej Prawicy przedstawiani są jako osoby wspierające reżim Aleksandra Łukaszenki lub nieświadomie, z powodu ograniczonych zasobów intelektualnych, spełniające jego oczekiwania. Ponadto opozycja cynicznie wykorzystuje tragedię koczujących na granicy, by zdobywać kapitał polityczny, a czyni to dlatego, że chętnie wykorzystuje każdą nadarzącą się okazję do uderzenia w nielubiany przez siebie rząd. Czytelnicy portalu mogą nabrać przekonania, że nie mamy do czynienia ze sporem o charakterze politycznym, dotyczącym tego, w jaki sposób rozwiązać trudną sytuację, lecz konfliktem między rządem jednoznacznie i bez cienia wątpliwości reprezentującym polskie interesy oraz antypolską w swych działaniach i zamierzeniach opozycją. Pod adresem ugrupowań opozycyjnych ponawiane są również wezwania do jedności, za czym może stać sugestia, że przeciwnikom Prawa i Sprawiedliwości zależy na podsycaniu konfliktów oraz tworzeniu podziałów społecznych. Działania opozycji są przedstawiane wyłącznie w negatywnym świetle: portal wyszydza je, sugeruje niekonsekwencje, szkodliwość dla interesów państwa oraz niekompetencje polityków innych opcji, niż znajdująca się aktualnie u władzy. U odbiorcy może to budować z jednej strony niechęć i złość wobec partii

będących w parlamentarnej mniejszości, z drugiej zaś przekonanie o bezwzględnej słuszności postępowania rządu i tych, którzy go wspierają.

W odniesieniu do Aleksandra Łukaszenki i działań podejmowanych przez władze Białorusi regularnie przywoływane jest zdefiniowane wyżej pojęcie wojny hybrydowej. Oznacza to, że sytuacja w Usnarzu jest relacjonowana w kategoriach konfliktu międzypaństwowego, gry geopolitycznych interesów oraz stanu zagrożenia. Grupa koczujących przy polsko-białoruskiej granicy w rezultacie staje się w tej wojnie orężem, zagrożeniem daleko wykraczającym poza ich osobisty wpływ na sytuację, a mogącym doprowadzić do międzynarodowego konfliktu. U odbiorców portalu pojawiać się może strach, poczucie zagrożenia oraz przekonanie, że władze Białorusi chcą narzucić Polakom coś kulturowo i moralnie nieakceptowalnego, sprowadzając na nich tym samym zagrożenie.

Przeciwnikiem rządu, oprócz opozycji i Aleksandra Łukaszenki, są również media niezwiązane z władzą. Czytelnicy dowiadują się, że nie można im ufać i że – podobnie jak polityczni adwersarze – świadomie lub nie realizują interesy państwa mogącego zdestabilizować sytuację w regionie. Nadto dziennikarze są niekompetentni, niegodni zaufania oraz pozbawieni racjonalnego osądu sytuacji, co dyskredytuje ich sposób przedstawiania problemu. Portal wPolityce.pl podkreśla również, że media opozycyjne – wspólnie z politykami – atakują Wojsko Polskie. Wygląda to na przemyślane działanie służące budowaniu niechęci. Wojsko Polskie jest bowiem jedną z niewielu instytucji w Polsce cieszących się ogromnym zaufaniem i poparciem (*Sondaż...*, 2020). Wzbudzenie przekonania, że siły niesprzyjające rządowi Zjednoczonej Prawicy są negatywnie nastawiane wobec polskiej armii, może przyczyniać się do ich negatywnego postrzegania przez odbiorców portalu.

Działania podejmowane przez polski rząd w obliczu sytuacji kryzysowej niewątpliwie niosą czytelnikom wPolityce.pl pociechę oraz sprawiają wrażenie troski o ich dobro. Dowiadują się oni bowiem, że polskie władze są zdeterminowane, żeby pomóc koczującym (jeśli tylko wolę, by taką pomoc przyjąć, wyrazi prezydent Białorusi), jednocześnie zaś przystępują do budowy na granicy płotu, mającego chronić państwo. Procedowane są również zmiany w prawie, które mają umożliwić łatwiejsze usuwanie niechcianych w kraju cudzoziemców. Wszystko to wpisuje się w logikę wojny (tu hybrydowej) i konieczności strzeżenia się przed przeciwnikiem zarówno za pomocą fizycznych barier, jak i rozwiązań prawnych. Priorytetem jest bowiem bezpieczeństwo obywateli oraz odstraszanie tych, którzy chcą mu zagrozić. Konsekwencje udzielenia pomocy nawet niedużej grupce uchodźców – wedle analizowanych tekstów – mogą być bardzo poważne, łącznie z opanowaniem Polski przez uchodźców (co jest przedstawiane jako zjawisko negatywne), dlatego ponad ich dobro, trzeba postawić dobro państwa. W związku z tym sposób przedstawiania kryzysu uchodźczego w Usnarzu przez portal wPolityce.pl wyraźnie wykazuje cechy dyskursu nacjonalistycznego. Zdaniem Arkadiusza Mellera (2008, s. 175) nacjonalizm to przekonanie, że podejmowane działania polityczne należy rozpatrywać „pod względem interesu i dobra narodu.” W analizowanych tekstach prezentowana jest postawa, że interes Polski oraz bezpieczeństwo obywateli są najważniejsze, nie podlegają dyskusji oraz mają priorytet w podejmowaniu decyzji dotyczących zdrowia i życia koczujących w nadgranicznych lasach. A są to według relacji przedstawicieli Zjednoczonej

Prawicy osoby zdrowe, młode, dość zamożne, w przeważającej części płci męskiej. Oznacza to, że obecna sytuacja jest wynikiem ich świadomego wyboru niepoddyktowanego prześladowaniem czy zagrożeniem życia, lecz nisko cenionym osobistym interesem ekonomicznym. Nie trzeba im w związku z tym współczuć, co najwyżej oburzać się na to, jakie decyzje podjęli i jak stali się bronią w toczonej z Polską wojnie hybrydowej. O współczuciu, trosce, empatii, kierowaniu się sercem mówią politycy opozycji, co w kontekście całości analizowanego tutaj dyskursu medialnego raczej ustawia ich na pozycji osób naiwnych, „miękkich” i niedostrzegających oczywistego zagrożenia.

Unia Europejska – co może być dość zaskakujące, jak na medium definiujące się jako głos konserwatystów – przedstawiana jest jako sojusznik Polski. Obrona granic RP jest jednocześnie chronieniem zewnętrznych granic UE, co pozwala na zaprezentowanie rządu polskiego jako gwaranta bezpieczeństwa całej Europy Zachodniej. W tym kontekście przywoływany jest kryzys uchodźczy z roku 2015, co pozwala na pokazanie przenikliwości polityków Prawa i Sprawiedliwości. Unia Europejska miała wtedy popełnić błąd polegający na przyjmowaniu uchodźców, co wpłynęło na życie obywateli państw w jej skład wchodzących, lecz na szczęście „zreflektowała się” i teraz wspiera politykę tych, którzy wtedy stosowali retorykę antyuchodźczą.

Podsumowanie

W analizie dyskursu medialnego wskazano na przedstawianie kryzysu jako elementu wojny hybrydowej prowadzonej przeciwko Polsce przez Białoruś. Co interesujące przeciwnikiem władz polskich jest nie tylko prezydent Białorusi, lecz również opozycja oraz media niezwiązane z władzą. Dramatyczna sytuacja osób koczujących w lasach przy polskiej granicy schodzi zaś na dalszy plan z uwagi na sposoby rozumienia bezpieczeństwa, potencjalnych zagrożeń dla Polski oraz jej interesów. Wskazano zatem na obecność elementów dyskursu nacjonalistycznego w analizowanym materiale.

Pod koniec sierpnia 2021 roku sondaż przeprowadzony dla RMF FM oraz *Dziennik. Gazeta Prawna* wykazał, że 45,4% ankietowanych popiera działania władz polskich dotyczących sytuacji na granicy. Negatywne zdanie na ten temat miało 42,4% badanych. 36,9% respondentów opowiedziało się za przyjmowaniem osób starających się o azyl, po weryfikacji przez służby, zaś 25% stanowczo opowiada się za odmową przyjęcia kogokolwiek (*Co Polacy sądzą...*, 2021). Wyniki te wskazują na konieczność dalszych analiz dyskursu medialnego i jego wpływu na odbiorców różnych mediów. Warto zbadać podobieństwa, a przede wszystkim różnice w przedstawianiu kryzysu w Usnarzu, w relacjach mediów niewspierających obozu rządzącego.

W niniejszym artykule nie wyczerpano tematu – problematykę dyskursu medialnego związanego z kryzysem granicznym ograniczono do jednego portalu, wraz z jego specyfiką i kontekstem funkcjonowania oraz nastawieniem do rządów zjednoczonej prawicy. Dlatego uogólnianie płynących z niego wniosków może być ryzykowne. Analizy innych przekazów medialnych reprezentujących nurt konserwatywny, mogą zatem być zatem odmienne.

Bibliografia

- Buraczewski, J. (2021). *Na granicy polsko-białoruskiej w Usnarzu koczuje 32 obywateli Afganistanu*. Polska Agencja Prasowa, 19 sierpnia. Pobrano z: <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C932146%2Cna-granicy-polsko-bialoruskiej-w-usnarzu-koczuje-32-obywateli-afganistanu> (17.08.2022).
- Co Polacy sądzą o sytuacji na granicy z Białorusią? Sondaż dla RMF FM i „DGP”*. (2021). RMF FM, 31 sierpnia. Pobrano z: https://www.rmf24.pl/fakty/polska/news-co-polacy-sadza-o-sytuacji-na-granicy-z-bialorusia-sondaz-dl,nId,5451906#crp_state=1 (17.08.2022).
- Co za niewiedza byleży dziennikarki TVN! Nie wie, jak przebiega granica Polski? Użytkownicy Twittera komentują! „Tam są takie słupki...”* (2021). wPolityce.pl, 22 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/spoleczenstwo/563402-byla-dziennikarka-tvn-nie-wie-jak-przebiega-granica-polski> (17.08.2022).
- Codziennie 100–250 osób próbuje nielegalnie przekroczyć polską granicę. Wiceszef MSWiA: „To ogrodzenie trzeba budować”* (2021). wPolityce.pl, 27 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/spoleczenstwo/563985-trudna-sytuacja-wiceszef-mswia-trzeba-budowac-ogrodzenie> (17.08.2022).
- Dworczyk apeluje: Nie dajmy się wciągać w prowokacje organizowane przez reżim białoruski; Sroka: „Musimy działać ponad podziałami”* (2021). wPolityce.pl, 28 sierpnia. Pobrano z: wpolityce.pl/polityka/563155-dworczyk-nie-dajmy-wciagac-sie-w-prowokacje-bialorusi (17.08.2022).
- European Court of Human Rights (2021). *Court indicates interim measures in respect of Iraqi and Afghan nationals at Belarusian border with Latvia and Poland*. Pobrane z: <https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=003-7100942-9612632&filename=Interim%20measures%20Poland-Latvia-Belarus%20border.pdf> (24.09.2022).
- Frasyniuk straci odznaczenie i funkcję w ECS? „To nie przystoi osobie uhonorowanej Orderem Odrodzenia Polski”* (2021). wPolityce.pl, 23 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563539-frasyniuk-straci-odznaczenie-i-funkcje-w-ecs> (24.09.2022).
- Fundacja Ocalenie (2017). *Fundacja Ocalenie. O nas*. Pobrano z: <https://ocalenie.org.pl/o-nas> (24.09.2022).
- Gorąco w TVP! Przydadz do opozycji: Daliście się wciągnąć w grę Łukaszenki. Graliście w napisanym przez niego koncercie* (2021). wPolityce.pl, 22 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563385-goraco-w-tvp-przydadz-opozycja-w-koncercie-lukaszenki> (24.09.2022).
- Gowin i Hołownia o sytuacji na granicy z Białorusią: Mogłyby zostać wpuszczone kobiety i dzieci; Trzeba kierować się ludzkim odruchem* (2021). wPolityce.pl, 28 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563269-gowin-i-holownia-o-sytuacji-na-granicy-z-bialorusia> (24.09.2022).
- Gowin nie ma czego szukać u Tuska. Lider PO: „Już miałem okazję z nim współpracować, starczy”. Atakuje też marszałek Witek* (2021). wPolityce.pl, 18 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/562930-tusk-nie-chce-gowina-mialem-okazje-wspolpracowac-starczy> (24.09.2022).
- Grekowicz, N. (2021). *Łukaszenka handluje tragediami. Zarabia na przemyśle ludzi z Bliskiego Wschodu na Litwę i do Polski*. oko.press, 27 lipca. Pobrano z: <https://oko.press/lukaszenka-handluje-tragediami-zarabia-na-przemycie-ludzi-z-bliskiego-wschodu-na-litwe-i-do-polski> (24.09.2022).
- Imigranci na granicy. Wąsik rozbija narrację opozycji: „Łukaszenka tylko czeka, by doprowadzić do prowokacji”* (2021). wPolityce.pl, 23 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563486-wasik-rozbija-narracje-opozycji-ws-imigrantow-na-granicy> (24.09.2022).
- Instytut Monitorowania Mediów (2021). *Najbardziej opiniotwórcze media w Polsce 01–31.07.2021*. Warszawa: Instytut Monitorowania Mediów.
- Janecki, S. (2021). *Monika Olejnik jako rzeczniczka „uchodźców”, czyli pensjonarskie uniesienia zamiast chłodnej analizy*. wPolityce.pl, 27 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/media/564025-monika-olejnik-jako-rzeczniczka-uchodzcow%20> (17.08.2022).
- Jaszczuk, J. (2021). *Nasz wywiad. Mosiński: W sprawie imigrantów posłowie opozycji wpisują się w scenariusz Łukaszenki i Putina*. wPolityce.pl, 22 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563411-mosinski-opozycja-wpisuje-sie-w-scenariusz-lukaszenki> (17.08.2022).
- Jaszczuk, J. (2021). *Nasz wywiad. Zieliński: Politycy opozycji nie rozumieją, że w kwestii kryzysu migracyjnego chodzi także o ich bezpieczeństwo*. wPolityce.pl, 26 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563933-zielinski-nieodpowiedzialnosc-opozycji-ws-imigrantow> (17.08.2022).

- Kancelaria Prezesa Rady Ministrów (2021). *Bezpieczeństwo Polski na pierwszym miejscu – stan wyjątkowy przy granicy z Białorusią*. Pobrano z: <https://www.gov.pl/web/premier/bezpieczenstwo-polski-na-pierwszym-miejscu--stan-wyjatkowy-przy-granicy-z-bialorusia>(17.08.2022).
- Karnowski, M. (2010). w*Polityce.pl: myślące, poważne i wolne miejsce rozmowy o Polsce*. w*Polityce.pl*, 19 czerwca. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/104005-wpolitycepl-myslance-powazne-i-wolne-miejsce-rozmowy-o-polsce> (17.08.2022).
- KE zadaje cios totalnej opozycji. Komisarz Johansson: To nie jest kwestia migracji, ale część agresji Łukaszenki na Polskę, Litwę i Łotwę* (2021). w*Polityce.pl*, 27 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/564075-ke-sytuacja-na-granicy-z-bialorusia-to-agresja-lukaszenki> (17.08.2022).
- Kim są uchodźcy koczujący na granicy z Białorusią? Prof. Karski: To element wojny hybrydowej prowadzonej przez Łukaszenkę*. (2021). w*Polityce.pl*, 20 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563151-kim-sa-uchodzcy-na-granicy-z-bialorusia-to-element-wojny> (17.08.2022).
- Kolejne duże grupy cudzoziemców zatrzymane na polsko-białoruskim odcinku granicy (2021). *Gazeta Wyborcza Białystok*, 9 sierpnia.
- Krzystek, M. (2018). *Analiza tematyczna w badaniach jakościowych*. Fundacja Rozwoju Badań Społecznych. Pobrano z: <http://furbs.org/index.php?id=96&type=article> (17.08.2022).
- Makhanets, V. (2020). *Sytuacja na Białorusi po wyborach prezydenckich w 2020 roku*. Forum Młodych Dyplomatów, 29 sierpnia. Pobrano z: <http://www.diplomacy.pl/pl/blog/europa-wschodnia/item/501-sytuacja-na-bialorusi-po-wyborach-prezydenckich-w-2020-roku> (17.08.2022).
- Marczuk, K. (2017). Kryzys uchodźczy 2014–2016 – podejścia Unii Europejskiej i Organizacji Narodów Zjednoczonych. Propozycje działań. *Krakowskie Studia Międzynarodowe, 1*, 107–118.
- Marek Pyza redaktorem naczelnym w*Polityce.pl*. (2013). Wirtualne Media, 26 marca. Pobrano z: <https://www.wirtualnemedia.pl/artypul/marek-pyza-redaktorem-naczelnym-wpolityce-pl> (17.08.2022).
- Media muszą opuścić strefę przygraniczną. Lewicowo-liberalni dziennikarze i politycy opozycji wpadli w histerię. „Temat Usnarza zniknie”* (2021). w*Polityce.pl*, 3 września. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/564910-media-musza-opuscic-strefe-przygraniczna-histeria-opozycji> (17.08.2022).
- Meller, A. (2008). Czy nacjonalizm jest ideologią? *DIALOGI Polityczne, 10*, 161–176.
- Minister Czarnek nie pozostawia suchej nitki na Frasyniuku: To nie tylko chamstwo, to działanie stricte antypolskie* (2021). w*Polityce.pl*, 23 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563473-czarnek-nie-pozostawia-suchej-nitki-na-frasyniuku> (17.08.2022).
- Minister Dworczyk: „Obowiązkiem każdego rządu jest strzeżenie granicy państwa”. Kim są migranci? „Są osoby z Iraku, z innych krajów”* (2021). w*Polityce.pl*, 25 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563727-dworczyk-obowiazkiem-kazdego-rzadu-jest-strzezenie-granicy> (17.08.2022).
- Na głośniku od Queer Tour...* (2021). Fundacja Ocalenie, profil na Facebooku, 22 sierpnia. Pobrano z: <https://www.facebook.com/FundacjaOcalenie/posts/4586045648095961>(17.08.2022).
- Napięta sytuacja na granicy. Minister Ziobro nie ma wątpliwości: To zorganizowana akcja agresji w stosunku do naszego państwa*. (2021). w*Polityce.pl*, 29 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/564271-ziobro-to-zorganizowana-akcja-agresji-wobec-polski> (17.08.2022).
- Nasz news. Wśród osób koczujących na granicy z Białorusią nie ma już kobiet z dziećmi „Zostało ok. 30 mężczyzn”* (2021). w*Polityce.pl*, 19 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563020-news-na-granicy-z-bialorusia-nie-ma-juz-kobiet-i-dzieci> (17.08.2022).
- Nasz wywiad. Skurkiewicz: Apeluję do polityków PO i Lewicy, żeby nie żerowali na nieszczęściu innych ludzi* (2021). w*Polityce.pl*, 24 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563627-skurkiewicz-apeluje-do-opozycjiniezerujcie-na-nieszczesciu> (17.08.2022).
- Nykiel, M. (2021). *Realne zagrożenie na granicy wymaga zdecydowanej reakcji. Dlaczego ci, którzy żądali stanu wyjątkowego w pandemii, atakują rząd za wzmacnianie bezpieczeństwa Polski?* w*Polityce.pl*, 31 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/564503-realne-zagrozenie-na-granicy-wymaga-zdecydowanej-reakcji> (17.08.2022).
- Opozycja rozgrywa kryzys w Afganistanie i wojnę hybrydową Łukaszenki? Ochojska apeluje o otwarcie granic Polski. Co na to KE?* (2021). w*Polityce.pl*, 18 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/562959-ochojska-apeluje-o-otwarcie-granic-polski-co-na-to-ke> (17.08.2022).

- Opozycja znalazła pretekst do ataków na rząd. „Oczekujemy działań ws. migrantów i sytuacji na granicy polsko-białoruskiej, a nie apeli”* (2021). wPolityce.pl, 25 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563721-opozycja-znalazla-pretekst-do-atakow-oczekujemy-dzialan> (17.08.2022).
- Paprotna, J. (2019). Premiera „Śmierci i Dziewczyny” w Teatrze Polskim: Analiza dyskursu prasowego na łamach „Naszego Dziennika”. *Spoleczeństwo. Edukacja. Język*, 9, 63–75.
- Piekot, T. (2006). *Dyskurs polskich wiadomości prasowych*. Kraków: UNIVERSITAS.
- Pilne – relacja z granicy...* (2021). Fundacja Ocalenie, profil na Facebooku, 19 sierpnia. Pobrano z: <https://www.facebook.com/FundacjaOcalenie/posts/pfbid0Com2VbL8krleagUeEB59gbUN7dbiEqYmrJeDDdvR3EgHE7BqJKeNZYPTkSugYaatl> (24.09.2022).
- Polska oferuje pomoc humanitarną imigrantom przebywającym na Białorusi! Jakie rozwiązanie proponuje MSZ? SPRAWDŹ!* (2021). wPolityce.pl, 22 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563436-polska-oferuje-pomoc-humanitarna-imigrantom-na-bialorusi> (24.09.2022).
- Polska podniosła kwestię imigrantów w Brukseli. Nieoficjalnie: Rozpoczęły się prace nad nałożeniem nowych sankcji UE na Białorus.* (2021). wPolityce.pl, 26 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/swiat/563962-polska-podniosla-kwestie-imigrantow-w-brukseli> (24.09.2022).
- Polska przygotowała pomoc dla uchodźców znajdujących się na Białorusi. Czy Mińsk ją przyjmie? W Sejmie projekt o przekraczaniu granic* (2021). wPolityce.pl, 23 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563520-czy-minsk-przyjmie-polska-pomoc-dla-uchodzcow> (24.09.2022).
- Premier przypomniał sytuację niewygodną dla opozycji. Chodzi o reakcję prezesa PiS na kryzys na Ukrainie. „Wtedy dla dobra Polski...”* (2021). wPolityce.pl, 26 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563967-premier-przypomniał-sytuacje-niewygodna-dla-opozycji> (24.09.2022).
- Premier zadowolony ze stanowiska KE: Dość podżegania do nielegalnej migracji. Komisja odrobiła lekcję i dzisiaj mówi językiem Polski* (2021). wPolityce.pl, 24 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563716-premier-morawiecki-zadowolony-ze-stanowiska-ke> (24.09.2022).
- Premier: Jesteśmy gotowi pomóc imigrantom na granicy. Konwój humanitarny czeka, potrzebujemy zgody władz białoruskich* (2021). wPolityce.pl, 26 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563865-premier-mozemy-pomoc-imigrantom-na-granicy-konwoj-czeka> (24.09.2022).
- Prezydent: Łukaszenka chce tworzyć multikulturowe państwo? Niech tworzy na własny rachunek. Mamy obowiązek strzeżenia granicy* (2021). wPolityce.pl, 27 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/564073-prezydent-reaguje-na-dzialania-lukaszenki-padly-mocne-slowa> (24.09.2022).
- Próba gry na emocjach! Lewica i Sterczewski pokazywali przed Sejmem zdjęcia imigrantów. „Tam znajdują się ludzie chorzy”* (2021). wPolityce.pl, 3 września. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/564939-proba-gry-na-emocjach-lewica-pokazywala-zdjecia-imigrantow> (24.09.2022).
- Reżim Łukaszenki gra sytuacją na granicy! Premier: Białoruś odmawia wpuszczenia konwoju z pomocą humanitarną dla migrantów* (2021). wPolityce.pl, 25 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563742-premier-bialorus-odmawia-wpuszczenia-konwoju-z-pomoca> (24.09.2022).
- Rzeszutko-Iwan, M. (2014). Kategorie wiedzy i władzy w dyskursie publicznym. *Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców*, 21, 23–36.
- Sejm RP (2021). Rozpatrzenie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 września 2021 r. w sprawie wprowadzenia stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego (druk nr 1512). Głosowanie nr 160 na 36. posiedzeniu Sejmu.
- Serwisy prawicowe: Nczas.com liderem zasięgowym, wPolityce.pl i Niezależna.pl przyciągają na najdłużej, DoRzeczy.pl mocno w górę* (2019). Wirtualne Media, 7 marca. Pobrano z: <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/serwisy-prawicowe-nczas-com-liderem-zasiegowym-wpolityce-pl-i-niezalezna-pl-przyciagaja-na-najdluzej-dorzeczy-pl-mocno-w-gore-raport> (24.09.2022).
- Smoliński: „Nie będzie korytarza dla nielegalnej migracji”. Apel do mediów i opozycji: Nie wpisujemy się w scenariusz Łukaszenki i Putina* (2021). wPolityce.pl, 24 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563618-smolinski-nie-bdzie-korytarza-dla-nielegalnej-migracji> (24.09.2022).
- Sondaż IBRIS dla Onetu: którym instytucjom Polacy ufają najbardziej?* (2020). Onet.pl, 30 listopada. Pobrano z: <https://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/sondaz-ktorym-instytucjom-ufaja-polacy-pytamy-o-policje-kosciol-ue-tkrzad-i-sady/swnt7mn> (24.09.2022).

- Stan wyjątkowy. „GW” o „obłączonej zonie”, opustoszałych ulicach i „atmosferze przynębienia”. *Mieszkaniec Podlasia rozбивa narrację!* (2021). wPolityce.pl, 6 września. Pobrano z: [https://wpolityce.pl/spoleczenstwo/565160-stan-wyjatkowy-raport-gw-kontra-relacja-mieszkanca%](https://wpolityce.pl/spoleczenstwo/565160-stan-wyjatkowy-raport-gw-kontra-relacja-mieszkanca%20(24.09.2022)) (24.09.2022).
- Szczerba i Joński w akcji! Sytuacja na granicy z Białorusią? Posłowie: „Ten scenariusz napisał Kaczyński. Kieruje emocjami i lękami” (2021). wPolityce.pl, 23 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563480-szczerba-i-jonski-wskazuja-winnego-sytuacji-na-granicy> (24.09.2022).
- Szczygieł, P. (2017). Dyskurs i mowa nienawiści na tle etnicznym. Wybrane wizerunki uchodźców na przykładzie portalu wPolityce.pl. W: T. Nowicki (red.), *Zemsta emancypacji. Nacjonalizm, uchodźcy, muzułmanie. Zagrożenia i wyzwania kryzysu uchodźczego* (s. 159–192). Gdańsk: Wydawnictwo Naukowe Katedra.
- Usnarz Górny – aktualne informacje z granicy... (2021). Fundacja Ocalenie, profil na Facebooku, 23 sierpnia. Pobrano z: <https://www.facebook.com/FundacjaOcalenie/posts/4589145914452601> (24.09.2022).
- Usnarz Górny. Migranci na granicy polsko-białoruskiej. Wnioski o ochronę międzynarodową wygłoszone przez megafon. *Mecenas Mikołaj Pietrzak komentuje* (2021). TVN24.pl, 20 sierpnia. Pobrano z: <https://tvn24.pl/polska/usnarz-gorny-migranci-na-granicy-polsko-bialoruskiej-wnioski-o-objecie-ochrona-miedzynarodowa-wygloszone-przez-megafon-mecenas-mikolaj-pietrzak-komentuje-5200024> (24.09.2022).
- Wasiuta, O. (2016). Geneza pojęcia i zmiany podejścia do wojny hybrydowej w zachodnim dyskursie politycznym i wojskowym. *Przegląd Geopolityczny*, 17, 26–40.
- Ważne: osoby przetrzymywane na granicy... (2021). Fundacja Ocalenie, profil na Facebooku, 18 sierpnia. Pobrano z: <https://www.facebook.com/FundacjaOcalenie/posts/4573230829377443> (24.09.2022).
- Wenzel, M. (2018). News consumption and political party preferences in Poland. *Political Preferences*, 18, 57–74.
- Wiceszef MSZ złoży zawiadomienie do prokuratury ws. manifestu Kramka. „Ten tekst to podżeganie do popełniania czynów zabronionych” (2021). wPolityce.pl, 25 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563791-bedzie-zawiadomienie-do-prokuratury-ws-manifestu-kramka> (24.09.2022).
- Wiceszefowie MON i MSZ komentują sytuację na granicy z Białorusią: „To testowanie państwa”; „Nie możemy dać sprowokować sobie kryzysu” (2021). wPolityce.pl, 20 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/polityka/563159-wiceszefowie-mon-i-msz-komentuja-sytuacje-na-granicy> (24.09.2022).
- wPolityce.pl (2015). Fratria. Grupa medialna. Pobrano z: <https://www.fratia.pl/portfolio/wpolityce-pl-pproject-71.html> (24.09.2022).
- Zmiana w portalu wPolityce.pl. Marzena Nykiel nowym redaktorem naczelnym (2014). wPolityce.pl, 2 października. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/spoleczenstwo/216334-zmiana-w-portal-w-polityce-pl-marzena-nykiel-nowym-redaktorem-naczelnym> (24.09.2022).
- Żołnierze rozpoczęli budowę plotu na granicy polsko-białoruskiej. Szef MON: Wzmacniamy granicę! (2021). wPolityce.pl, 25 sierpnia. Pobrano z: <https://wpolityce.pl/spoleczenstwo/563812-wzmacniamy-granice-zolnierze-rozpoczeli-budowe-plotu> (24.09.2022).

Cytowanie

- Wezgraj, J. (2023). Wróg u bram. Analiza dyskursu medialnego w portalu wPolityce.pl (18 sierpnia – 6 września 2021) na temat obozowiska uchodźców w Usnarzu. *Acta Politica Polonica*, 1 (55), 5–22. DOI: 10.18276/ap.2023.55-01.